

September 2008

Verantwoordelijke uitgever: Xavier Jonckheere - 20, Rue des Hauts Tiennes - 1420 Braine L'Alleud

AFA (Asbestfonds) : één jaar werking

Het AFA is één jaar oud. U weet dat dit niet het Asbestfonds is waarvan wij gedroomd hadden. Desalniettemin, het bestaat, wat in de Belgische context van ontkenning en van stilzwijgen over de schade veroorzaakt door asbest niet te minachten noch te onderschatten is.

Laat ons erop wijzen dat bepaalde asbestziektes (asbestose, borstvlies- verdikking, mesotheliom) sinds 1 april 2007 het voorwerp kunnen uitmaken van een vergoeding van het Asbestfonds. Deze vergoeding kan worden verleend aan alle slachtoffers die aan deze ziektes lijden, werknemers, arbeiders en bedienden, maar ook aan zelfstandigen en slachtoffers van het leefmilieu.

Tussen 1 april 2007 en 31 maart 2008 werden 521 slachtoffers van asbestose en borstvliesverdikkingen door het AFA vergoed, alsook 151 slachtoffers van mesotheliom.

Momenteel is het aandeel "nieuwe" slachtoffers in deze afrekening niet gekend, d.w.z. het aandeel zelfstandigen en slachtoffers van het leefmilieu die vroeger niet vergoed werden.

De personen die reeds door het FBZ vergoed werden voor bovenvermelde ziektes worden ambtshalve door het AFA vergoed met dien verstande dat het FBZ de erkenningcriteria van asbestose na 2001 gewijzigd heeft. De dossiers van de personen die vóór 2001 voor deze ziekte vergoed werden moeten opnieuw onderzocht worden om te weten of een vergoeding van het AFA gegrond is. Het onderzoek van deze dossiers (ongeveer 600) is pas begonnen.

ABEVA is vastbesloten ervoor te vechten dat longkankers die toegeschreven zijn aan asbest eveneens door het AFA ten laste zouden worden genomen. In 2006 werden in Frankrijk drie maal meer longkankergevallen dan mesotheliomgevallen erkend als beroepsziekte te wijten aan asbest. ABEVA wenst dat deze discriminatie tussen slachtoffers van asbest zo vlug mogelijk verdwijnt. Help ons in deze strijd met uw getuigenissen

Longvliesmesotheliom bij personen blootgesteld in gebouwen geïsoleerd met asbest.

De universitaire campus van Jussieu in Parijs werd tussen 1965 en 1972 gebouwd, een periode gedurende welke asbest overvloedig gebruikt werd om gebouwen te isoleren. Hij bestaat uit meerdere in metaal gestructureerde gebouwen, die met asbest bekleed waren. Al vanaf 1997 hebben de wetenschappers die op de campus aanwezig waren de publieke opinie en de overheden gewaarschuwd over de risico's die door het personeel dat in het gebouw werkte en de studenten van die universiteit opliepen. Een eerste epidemiologische studie dat in 1978 uitgevoerd werd toonde aan dat de ademhalingsmoeilijkheden frequenter waren bij personeelsleden die aan asbest actief blootgesteld waren (elektriciens, onderhoudspersoneel). Niets werd vastgesteld bij het personeel dat in de gebouwen werkte. Sedertdien hebben tientallen personen (waarvan het merendeel borstvliesvlekken hadden), de erkenning van hun ziekte verkregen, ten titel van beroepsziekte gebonden aan asbest.

Het verwijderen van asbest is in 1998 begonnen, en is nog altijd bezig. Onlangs hebben de resultaten van een onderzoek de link bevestigd tussen 5 gevallen van borstvlies-mesotheliom onder het personeel van de campus van Jussieu en de passieve blootstelling aan asbest op de site. Onder deze 5 gevallen, 4 mannen en een vrouw, waren er 3 onderzoek leerkrachten en 2 ingenieurs. Allen hebben verklaard dat ze regelmatig hun bureel moesten afstoffen. Sommigen waren aanwezig gedurende de bouwwerken en zijn blootgesteld geweest tijdens de vloekwerken op de site.

Volgens het anti-asbest comité van Jussieu zou asbest 22 sterfgevallen veroorzaakt hebben, en 130 personen van het personeel van Jussieu zouden erkend zijn als beroepsziekte. In 1996 en 1997 werden twee klachten ingediend ; 120 burgerlijke partijen, waarvan 40 slachtoffers, hebben zich daarbij gevoegd. In afwachting dat de duizenden in beslag genomen documenten door de onderzoeksrechter belast met dit dossier kunnen worden onderzocht dient eerst het asbest worden ontmanteld.

De gevallen van Jussieu benadrukken de sanitaire impact op de personen die veel tijd doorbrengen in werkplaatsen die door asbest vervuild zijn. Deze resultaten leggen eveneens de nadruk op het feit dat het belangrijk is voor de werknemers die aan asbest blootgesteld zijn geweest toegang te krijgen tot een postberoeps opvolging die hen toelaat om van een medische follow-up te kunnen genieten en van de mogelijkheid om een vergoeding te ontvangen dankzij het Asbestfonds. In Frankrijk kunnen personen die tijdens hun loopbaan aan asbest werden blootgesteld, na hun op pensioenstelling een bijzondere medische follow-up genieten. In België is dit niet het geval. Dit is één van de eisen van ABEVA.

Bron : Buisson C et coll. "Campus universitaire de Paris-Jussieu, France : un cluster de cinq cas de mésothéliome pleural" BEH 41-42/23 oktober 2007. Vatou M "Les amiantes de Jussieu" artikel verschenen in Le Nouvel Observateur van donderdag 29 november 2007.

In Casale Monferrato gaat de strijd van de slachtoffers van Eternit door, en een studie bevestigt de stijging van de risico op mesotheliom bij de echtgenoten van asbestarbeiders.

Het bedrijf Eternit in Casale Monferrato, in Piémont, was actief van 1907 tot 1986. Het was het grootste asbestcementbedrijf in Italië. Universitaire teams volgen de vroegere arbeiders van het bedrijf, alsook hun familie. Recent werd een bijgewerkte versie van de gegevens betreffende de echtgenoten van de arbeiders gepubliceerd. De echtgenoten, die zelf niet in het bedrijf werkten, raakten in contact met het asbest dat door hun man werd vervoerd, met name in hun werkkledij die thuis werd gewassen door gebrek aan terbeschikkingstelling van een wasdienst in het bedrijf. Op 1780 geregistreerde echtgenoten waren er 32% in 2003 overleden, hetzij 396. De oorzaken van overlijden waren niet verschillend van de rest van de bevolking, behalve voor de ademhalingsziekten : 33 sterfgevallen in plaats van 12 die voorzien waren, en voor de longmesotheliomen, 21 sterfgevallen in plaats van 1 dat voorzien was.

Sedert meer dan 20 jaar vechten de bewoners van Casale Monferrato, met de steun van de vakbonden van de gewezen arbeiders, opdat gerechtigheid zou geschieden. De procureur van Turin, Raffaele Guariniello, heeft een onderzoek van 5 jaar afgesloten, over het geval van 3000 overleden of zieke personen. Het ging om personen die in het bedrijf van Casale Monferrato en in drie andere sites van Eternit in Italië aan asbest blootgesteld waren.

Men wacht nu op de opening van de rechtszaak waarbij de gewezen eigenaars van de Italiaanse be-

drijven betrokken zijn, waaronder de gewezen voorzitter van de raad van beheer van Eternit België, Louis de Cartier uit Marchienne. De actieve leden van Casale Monferrato hebben contact opgenomen met ABEVA, om te vragen dat de Belgische slachtoffers van Eternit bij het begin van de rechtszaak aanwezig zouden zijn. Er werd al voorzien dat vertegenwoordigers van de Zwitserse en Franse slachtofferverenigingen (onder ander het CAPER (Comité amiante prévenir et réparer uit Bourgogne) de Italiaanse slachtoffers zouden steunen.

In België is er steeds geen gehoor naar de arbeiders van Eternit in Kapelle-op-den-Bos. Gelukkig, dankzij de strijd van ABEVA vergoedt het Asbestfonds (AFA) sinds 1 april 2007 alle slachtoffers die aan een mesotheliom lijden, asbestarbeiders, leden van hun gezin of slachtoffers van het leefmilieu.

Bron : Ferrante D et coll. "Cancer mortality and incidence of mesothelioma in a cohort of wives of asbestos workers in Casale Monferrato Italy" Environmental Health Perspectives 2007 ; 115 (10) : 1401-1405. "verso il piu' grande processo d'Europa per ottenere Giustizia" Vertenza amianto Casale Monferrato.

De helft van de gepensioneerde handwerklieden werden tijdens hun beroepsleven aan asbest blootgesteld

In Frankrijk heeft een programma van toezicht op de zelfstandige beroepen getracht de handwerklieden te identificeren die tijdens hun beroepsleven aan asbest blootgesteld waren, om hun een balans van blootstelling en een medische follow-up voor te stellen.

De eerste experimenteerfase van dit programma heeft zich gebogen over 2.334 handwerklieden uit de streken van Aquitaine, Limousin en Poitou-Charentes die in 2004 met pensioen zijn gegaan. Dankzij de ingezamelde gegevens is kunnen geschat worden dat één gepensioneerde handwerker op twee tijdens zijn loopbaan gemiddeld gedurende 25 jaar aan asbest blootgesteld is geweest. Bij een vierde van de personen die een balans hebben laten opmaken werd een afwijking of een pathologie (meestal goedaardig) gebonden aan asbest vastgesteld.

ANDEVA, de Franse vereniging voor asbestslachtoffers, en het Comité anti-amiante van Jussieu hebben de Franse regering gevraagd om een urgentieplan op te stellen om zowel de preventie als de schadeloosstelling van de handwerksmannen die aan asbest worden blootgesteld te verbeteren. De Franse verenigingen wensen dat een plan de toegang zou bevorderen voor de handwerklieden uit de risicoberoepen om "opleidingen asbest" te volgen, en dat aan de eigenaars van gebouwen de verplichting wordt opgelegd om een technisch asbestdossier op te stellen en deze aan de tussenkomende partijen overhandigen.

Iets waaraan ABEVA graag zou willen aan beginnen is de betere informatie aan de arbeiders en de leerlingen uit het technisch- en beroepsonderwijs die tijdens hun loopbaan aan asbest zouden kunnen blootgesteld worden.

Bron : Mededeling van « L'Institut de veille sanitaire » (INVS) van 7 september 2007. Bericht AFP van 12 september 2007.

In oktober 2007 beslist de Amerikaanse Senaat asbest te verbieden

Hoe vreemd dit mogen klinken was asbest nog niet verboden in de Verenigde Staten alhoewel de asbestziekten er reeds lang erkend waren. Dit zou nu het geval moeten zijn als, na de stemming in de Senaat in oktober 2007, de Kamer van volksvertegenwoordigers het verbod op de invoer en het gebruik van asbest op het Amerikaans grondgebied eveneens zou beslissen. Elk jaar zouden er nog 2.500 ton asbest in de Verenigde Staten worden ingevoerd, waarvan de helft gebruikt wordt voor isolatie. De Amerikaanse regering schat dat 10.000 personen jaarlijks aan mesotheliom of aan andere ziektes verbonden met asbest overlijden. Een derde van de mesotheliomslachtoffers werd aan asbest blootgesteld toen ze in de US Navy dienden; of toen ze tientallen jaren terug in de scheepswerken werkten.

Ter herinnering : asbest wordt nu nog opgedolven, met name in Canada, in Brazilië, in Rusland en in China.

Bron : Bericht Reuter van 4 oktober 2007.

Hieronder publiceren wij de open brief, verschenen in de Vlaamse pers en geschreven door Marleen Teugels en Nico Krols. Hun recente journalistieke onderzoeken hebben een grote rol gespeeld bij de vooruitgang geboekt inzake de belangen van de slachtoffers van asbest, die ABEVA sinds 8 jaar verdedigt, alsook de oprichting van een Vergoedingsfonds (AFA). Zoals de lezer hieronder zal vaststellen zijn Marleen en Nico zeer kritisch over een aantal bepalingen van dat Fonds. Zoals we het reeds uitgelegd hebben heeft ABEVA daar begrip voor, en deelt deze woede over bepaalde beperkingen voorzien in de schikkingen van het Fonds. ABEVA is echter van oordeel dat diens oprichting een positieve vooruitgang is, en zal blijven vechten om het te verbeteren.

ABEVA

Het zwijggeld van het asbestfonds

Marleen Teugels et Nico Krols

Onthullingen over het asbestdrama in Knack en Het Laatste Nieuws deden vorig jaar veel stof opwaaien. Helaas illustreert het asbestdossier hoe politici het jarenlange onderzoekswerk van journalisten - waarin onze RTBF-collega's Marie-Anne Mengeot en Salvator Nay ons sinds de jaren '70 zijn voorafgegaan - met hun beleid kunnen verknoeien.

Toegegeven, naast arbeiders die op het werk asbestziekten hebben opgelopen, kunnen voortaan zelfs burgers met asbestgerelateerde ziekten die nooit in de industrie hebben gewerkt bij het nieuwe Asbest Fonds Amiante (AFA) een vergoeding krijgen. In geval van longvlies- en buikvlieskanker gaat het om ongeveer 1.500 euro per maand zodra de ziekte is vastgesteld. Als het asbestslachtoffer overlijdt, ontvangt de echtgenoot 30.000 euro, de kinderen van 15.000 tot 25.000 euro. Voor het overige is het asbestfonds dat uittredend premier Verhofstadt in het leven heeft geroepen om meerdere redenen een miskleun.

De toegekende maandelijkse rente is meestal een peulenschil vergeleken met de werkelijk geleden schade. We hebben jonge weduwen geïnterviewd die drie kleine kinderen alleen moeten opvoeden nadat hun partner dertig jaar na de blootstelling aan asbeststof veel te jong is overleden. Nogal wat slachtoffers in Frankrijk, de Verenigde Staten en Australië kregen via rechtszaken van ex-asbestbedrijven voor de werkelijk geleden schade veel hogere vergoedingen toegewezen.

In ons land staat sinds de recente oprichting van het AFA de ex-asbestindustrie zo goed als uit de wind. Het Fonds wordt namelijk lang niet alleen door de ex-asbestindustrie gespijst, maar door een percentage van de loonmassa van alle ondernemingen in ons land. Wie bij het asbestfonds voor een toelage aanklopt, verliest daarenboven het recht om de voormalige asbestindustrie nog voor de rechtbank te dagen - zelfs als het slachtoffer nooit in die industrie heeft gewerkt. De erbarmelijke regeling dreigt een precedent te worden in milieuzaken.

Terwijl justitie in Italië en Frankrijk bijzondere interesse toont voor de overheden en de voormalige asbestbonzen die tegen beter weten in arbeiders aan dodelijke asbestvezels hebben blootgesteld, is de kans klein dat de verantwoordelijke industriëlen in ons land nog voor de rechtbank worden gedaagd. Dat hebben de voormalige asbestbedrijven met andere woorden te danken aan de regeling die uittredend premier Verhofstadt met hen heeft getroffen.

Zoals het gerenommeerde wetenschappelijke tijdschrift 'The Lancet' in maart nog publiceerde is ons land 'historisch kampioen asbestconsumptie' en zal het na vele jaren latentietijd ook wereldleider zijn op het vlak van long- en buikvlieskankers. Tussen 1960 en 1970 bedroeg de asbestimport in België én

Luxemburg gemiddeld 53.790 ton per jaar. In '73 en '74 werd per jaar 86.000 ton asbest in ons land ingevoerd. België telde toen nogal wat asbestverwerkende bedrijven. Onbetwistbaar marktleider was de Belgisch-Zwitserse multinational Eternit die in Kapelle-op-den-Bos de grootste asbestcement verwerkende fabriek ter wereld exploiteerde.

In Frankrijk is de asbestkwestie sinds enige tijd in handen van meerdere onderzoeksrechters met expertise in gezondheidskwesties, zoals de gereputeerde Odile Bertella-Geffroy. Ze kunnen eenheden van de gerechtelijke politie inschakelen die beschikken over de technische knowhow om het onderzoek naar behoren te doen. Vandaag gaat het Franse gerecht ervan uit dat er fouten zijn gemaakt door de staat én de werkgevers die niet de nodige maatregelen hebben getroffen om hun werknemers te beschermen terwijl ze van de risico's op de hoogte waren.

In Sicilië werden acht ex-asbestbonzen in 2005 in eerste aanleg tot gevangenisstraffen met uitstel veroordeeld. Na vele jaren van verbeten onderzoek heeft de bekende procureur Raffaele Guariniello in Turijn ongeveer 3.000 klachten onderzocht van asbestslachtoffers en hun familieleden in de buurt van voormalige asbestfabrieken van Eternit Italië. Hij viseert de gewezen topfiguren, waaronder de Belg Louis de Cartier de Marchienne. Het is afwachten of het proces op gang komt.

Een groot deel van de vroegere wereldspelers uit de asbestsector is over de kop gegaan, onder meer wegens de hoge schadevergoedingen die ze aan de slachtoffers moesten betalen. In ons land hoeven de vakbonden uit de ex-asbestindustrie niet langer wakker te liggen van dit zwaard van Damocles.

Marleen Teugels en Nico Krols zijn journalisten. Voor Knack en Le Monde Diplomatique schreven ze over de schadelijke gevolgen van asbest en de verantwoordelijkheid in deze van industrie en overheid. Ze ontvingen de Prijs voor Onderzoeksjournalistiek van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ) uit Nederland en Vlaanderen en eerder dit jaar de Dexia-Persprijs.

Streamer: In ons land staat sinds de oprichting van het asbestfonds de ex-asbestindustrie zo goed als uit de wind.

You are not alone

Die conclusie mocht ik uitdrukken ter attentie van de Japanse asbestslachtoffers ter gelegenheid van de 20ste verjaardag van BAN JAN (Ban asbestor Japan).

460 vertegenwoordigers van slachtoffers, vakbonden, statistici en advocaten, waarvan een tiental uit het buitenland kwamen, hadden aan de uitnodiging van deze vereniging die de slachtoffers van het land van de rijzende zon vertegenwoordigt, gehoor gegeven.

Hartverscheurende ontmoetingen, verontrustende statistieken en vastbesloten toespraken. Ik zal twee verhalen onthouden die lang in mijn geheugen zullen blijven gegrift : naar verontschuldigingen en mea culpa luisteren van de directeur-generaal van de firma Kubota voor gelogen te hebben over het gevaar van asbest en voor het product naar Corea te hebben uitgevoerd.

Van de 626 arbeiders van de firma kregen er 72 tussen 1978 en 2004 met een mesotheliom te maken. Daaraan moeten nog de leefmilieuslachtoffers toegevoegd worden, waarvan het aantal voortdurend toeneemt. Ze werden geïnformeerd en hebben een vereniging opgericht dankzij het langs de deuren venten dat in een straal van 5 km rond het bedrijf werd ondergenomen.

In Japan wordt deze belangrijke revelatie "Kubota Shock" genoemd. Het publiek heeft ook recht gehad op openbare verontschuldigingen van een zogenaamde deskundige van het ministerie van Volksgezondheid van de prefectuur van Osaka om de cijfers verkeerd te hebben geïnterpreteerd ten voordele van de asbestlobby en ten nadele van de gezondheid van de arbeiders en van de bevolking.

Een andere ontroerende ontmoeting gebeurde met een dame, die op haar 44 weduwe is geworden, en die met andere slachtoffers op de conferentie troost kwam zoeken. Haar dierbare echtgenoot moest Eternitbuizen snijden die mijn vader in Kapelle op den Bos maakte! Aan beide randen van de productieketen hebben zowel de ene als de andere de bevelen opgevolgd van de hiërarchische oversten en de artsen van de firma aan wie ze hun vertrouwen geschonken hadden. Ze zijn veel te vroeg aan een mesotheliom overleden.

Bijeenkomst ABEVA

Abeva had met u op 20 oktober jl. een afspraak gemaakt op de Muntplein te Brussel voor haar vierde vergadering.

Een andere plaats, andere boodschappen, maar dezelfde vastberadenheid om de leugens van sommige bedrijvenleiders aan het licht te brengen, alsook het stilzwijgen van een deel van de politieke wereld, en de vakbonden- en artsenwereld.

Dit jaar was onze boodschap naar de toekomst gericht : een betere informatie en preventie verzekeren, om te vermijden dat vergissingen van gisteren over 20 of 30 jaar pijn en droefheid veroorzaken. Er wordt veel publiciteit gemaakt rond het verwijderen van asbest in het Berlaymontgebouw, alsook miljoenen euros uitgegeven, maar dat baart zorgen voor ouders van leerlingen, onderwijzers, militairen en spoorwegaarbeiders die in gebouwen verblijven waarin asbest aanwezig is. Zouden onze herhaalde waarschuwingen en acties uiteindelijk resultaten opleveren ?

Sommige besluiten over de verplichting om asbestlijsten op te stellen zijn meer dan 10 jaar oud. Wanneer zullen ze worden toegepast ? Voortaan moeten de jonge (en minder jong) arbeiders die in de bouw werken beter geïnformeerd worden : hoe moet men in risico-omgevingen asbest snijden, boren, schijven, hoe kan men dit vergif herkennen, op wie moet men een beroep doen om asbest veilig te storten en welke vergissingen moet men zeker niet maken !

Tenslotte werd in naam van de jaarlijkse slachtoffers overgegaan tot het oplaten, in de blauwe hemel van Brussel, van 500 zwarte luchtballons en van één witte ballon als symbool van hoop op justitie en op onderzoek naar een behandeling.

**2007 is achter de rug, toch gaan we
even terug in de tijd...**

(Dagblad: DE TIJD 2 september 1997)

Etex stopt productie van asbesthoudend materiaal in België.

Tegen het einde van dit jaar zet de bouwmaterialengroep Etex, het vroegere Eternit, de productie van asbesthoudende materialen in België stop. De omschakeling naar asbestvrije producten is al geruime tijd aan de gang, maar wordt versneld. Volgens secretaris-generaal M.Macharis van de vestiging in Kapelle op den Bos biedt de markt van asbesthoudende producten geen toekomst meer. In enkele andere landen gaat Etex voorlopig voort met de productie van asbestmaterialen. De reconversie naar asbestvrije producten bij het toenmalige Eternit begon al in de jaren 80. Macharis wijst erop dat de beslissing niet werd genomen omdat het materiaal niet goed of veilig zou zijn, maar wegens het wegvallen van de markt.

Een gewaagde uitspraak van M.Macharis, om even bij stil te staan! In 1997 bleef Eternit de gevaren ontkennen!!! Afschuwelijk toch! Gelukkig is er in 2007 het Asbest Fonds Amiante gekomen...

(maar schaft Eternit haar eigen vergoedingsstelsel afdat bestond sinds 1985!)

DE WILLY VANDERSTAPPEN GEZINSFIETSTOCHT
in het kader van de 20e verjaardag van de 14-09-08

Op zondag 14 september wordt er, ter nagedachtenis van Willy Vanderstappen, door zijn vrienden een memorial georganiseerd te Kapelle-op-den-Bos. Neem talrijk deel aan deze familiefietstocht.

Alle inlichtingen hieromtrent zijn beschikbaar op volgende website:
www.fietstocht-willyvanderstappen.be

Alvast bedankt.

ABEVA, praktische informatie

Om ons te schrijven:

VZW Abeva
Belgische Stichting tegen
Kanker
Leuvensesteenweg, 479
1030 Brussel

Om ons te telefoneren:

In het Nederlands:

0479/37 91 36

En français:

0476/78 88 33

Om ons te bellen:

02/743 45 95

(permanente dinsdag-
voormiddag)

Om ons te faxen:

02/734 92 50

Bankrekeningnummer:

000-1206992-21

Onze website:

<http://www.abeva.be>

Ons E-mail adres:

abeva@cancer.be

Version française disponible sur
simple demande.

